

**Львівський державний університет фізичної культури
імені І. Боберського
Факультет педагогічної освіти**

КОНЦЕПЦІЯ
розвитку кафедри водних та
неолімпійських видів спорту

Львів 2024

1. Загальна характеристика кафедри водних та неолімпійських видів спорту

Кафедра водних та неолімпійських видів спорту є структурним підрозділом університету та входить до складу факультету педагогічної освіти. Як одна з провідних кафедр вузу, вона вносить вагомий внесок у підготовку висококваліфікованих фахівців галузей знань 01 «Освіта/Педагогіка», 07 «Управління та адміністрування», 22 «Охорона здоров'я», 24 «Сфера обслуговування». На кафедрі підготовка фахівців здійснюється за рівнями вищої освіти «Бакалавр», «Магістр» та акредитованими спеціальностями 014.11 «Середня освіта (фізична культура)», 017 «Фізична культура і спорт», 073 «Менеджмент», 227 «Терапія та реабілітація», 242 «Туризм». Окрім того, на кафедрі проводяться курси підвищення кваліфікації тренерів-викладачів з водних видів спорту різних категорій.

Для студентів на кафедрі викладаються 4 навчальні дисципліни: «Теорія і методика обраного виду спорту та спортивно-педагогічне вдосконалення», «Теорія і методика плавання та рятувальництво на воді», «Фізичне виховання (плавання)», «Спортивно-педагогічне вдосконалення». Дисципліну «ТіМОВС та СПВ» вивчають студенти спеціальностей 017 «Фізична культура і спорт», 014.11 «Середня освіта (фізична культура)» з 1-го до 4-го курсу денної та з 1-го до 5-го курсу заочної форми навчання. Курс «ТіМ плавання та рятувальництво на воді» слухають студенти 1-го курсу факультетів педагогічної освіти та фізичної культури і спорту та на 3-му курсі факультету післядипломної та заочної освіти. Дисципліна «Фізичне виховання (плавання)» ведеться на 1-му курсі факультету терапії та реабілітації, з 1-го до 4-го курсу на факультеті туризму як дисципліна за вибором. Курс «СПВ» проводиться на 5-6-му курсах (магістратура) факультетів педагогічної освіти та фізичної культури і спорту (денна форма) та на 6-7-му курсах (магістратура) факультету післядипломної та заочної освіти.

Структура кафедри та її комплектування науково-педагогічними працівниками (НПП) визначається завданнями, які стоять перед нею, а також необхідним бюджетом часу на навчальну, методичну, наукову та спортивну роботу. На кафедрі викладаються дисципліни практичного циклу, що потребує відповідної спеціалізації викладацького складу. На теперішній час у відповідності до штатного розкладу кафедра має 7,5 ставок науково-педагогічних працівників і 1 ставку старшого лаборанта. У складі кафедри працюють 10 науково-педагогічних працівників (в тому числі: 1 доктор наук, професор; 1 кандидат наук, професор; 3 кандидата наук, доцента, 1 старший викладач і 4 викладача). Науково-педагогічний склад кафедри має рівень кваліфікації, необхідний для підготовки фахівців вищезначених галузей знань і відповідає ліцензійним умовам рівнів вищої освіти.

Розроблене на кафедрі навчально-методичне забезпечення для провадження навчального процесу відповідає встановленим вимогам та постійно оновлюється. Це робочі навчальні (освітні) програми і плани викладання дисциплін відповідно до освітніх програм підготовки фахівці вищезначених спеціальностей, навчально-методичні посібники та розробки, тексти і плани лекційних занять, плани семінарських та практичних занять, завдання для самостійної роботи студентів, методичні вказівки до самостійної роботи студентів, пакети тестів, пакети контрольних завдань для проведення модульних контролів, комплексні контрольні роботи для оцінки якості знань студентів. Усе навчально-методичне забезпечення викладання дисциплін та контрольні вимоги розроблене як для студентів денної, так і для студентів заочної форм навчання. Ці матеріали розміщені також в електронному вигляді у репозитарії бібліотеки університету та на сайті дистанційного навчання.

Основними формами контролю засвоєння студентами навчального матеріалу є: іспити, заліки, складання практичних нормативів, тестування, написання рефератів, виконання контрольних та самостійних робіт.

Формами контролю за виконанням самостійної роботи з дисциплін кафедри є написання рефератів та виконання контрольних робіт. З кожної

навчальної дисципліни розроблені тематики контрольних робіт та методичні рекомендації щодо їх виконання. Тематика більшості курсових та магістерських робіт, які виконуються на кафедрі, відповідає тематиці Зведеного плану науково-дослідної роботи ЛДУФК ім.І.Боберського та науковому напрямку роботи кафедри. НПП кафедри для покращення інформаційного забезпечення студентів постійно поповнюють фонд бібліотеки університету своїми новими виданнями навчально-методичної та наукової літератури.

Науково-дослідна робота кафедри, в основному, спрямована на дослідження різних аспектів розвитку та вдосконалення фізичних якостей у ватерполістів та плавців різної кваліфікації, особливостей визначення ігрових амплуа юних ватерполістів для забезпечення ефективності навчально-тренувального процесу спортсменів а також особливостей підготовки спортсменів в автоспорті тощо. У цьому напрямку колективом кафедри було успішно виконані окремі завдання комплексних тем наукових досліджень затвердженого напрямку наукових досліджень університету на 2021 – 2025 роки «Методологічні та організаційно-методичні основи раціональної підготовки спортсменів». Окрім того, досліджувались окремі теми наукового напрямку університету «Теоретико-методологічні та технологічні основи фізичного виховання та оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення», зокрема також і під час виконання студентами-магістрантами своїх наукових робіт.

Велика увага на кафедрі приділяється підготовці наукових кадрів. На теперішній час на кафедрі виконується 2 дисертації, 2 з яких – викладачами кафедри. За останні роки співробітниками кафедри було видано більше 30 робіт науково-методичного характеру, в тому числі, у фахових виданнях та наукометричних виданнях, що індексуються Web of Science та Scopus.

2. Перспективні напрями навчально-методичної роботи

У навчально-методичній та виховній роботі необхідно знайти та запровадити новітні, в тому числі креативні, методи, способи та прийоми проведення навчальних занять з дисциплін, що викладаються на кафедрі, а

також проведення тренерських практик. Це, наприклад, такі методи, як метод «мозкового штурму», метод емпатії, педагогічні методи студента, який виконує роль викладача тощо. При цьому таку організацію навчально-виховного процесу доцільно застосовувати як при роботі зі студентами денної, так і заочної форми навчання, а окремі з них – при проведенні курсів підвищення кваліфікації тренерів-викладачів. Окрім того, необхідно стимулювати студентів до широкої участі у предметних Олімпіадах, методичних конференціях, конкурсах різного рівня, національно-патріотичних та виховних заходах тощо.

В процесі освітньої діяльності кафедри необхідно постійно оновлювати, удосконалювати та розширювати зміст робочих освітніх програм з навчальних дисциплін, а також програм для підвищення кваліфікації фахівців сфери фізичної культури і спорту. Особливого значення це набуває у змінених умовах функціонування держави та освітньої галузі внаслідок збройної агресії Росії. Доцільно, зокрема, було б або розробити нові освітні програми з дисциплін кафедри, або доповнити існуючі розділами для плавальної підготовки військовослужбовців.

Також дуже важливим є підвищення якості навчально-методичного забезпечення кафедри шляхом підготовки та видання методичних посібників, підручників для студентів денної та заочної форми навчання, а також слухачів курсів підвищення кваліфікації.

В перспективі можливо підняти питання про розширення списку спортивних спеціалізацій за видами спорту, які культивуються на кафедрі.

3. Перспективні напрями науково-дослідної роботи

У науковій діяльності основну увагу слід зосередити на продовженні планових наукових досліджень актуальних аспектів розвитку та вдосконалення фізичних якостей у ватерполістів та плавців різної кваліфікації, шляхів визначення ігрових амплуа юних ватерполістів, особливостей підготовки спортсменів в автоспорті. Окрім того, можливо буде доцільним доручення викладачів кафедри до виконання інших тем

Зведеного плану науково-дослідної роботи ЛДУФК ім. І.Боберського, або ж разом з іншими кафедрами університету розпочати виконання нової комплексної теми науково-дослідної роботи. Дуже важливим також є розвиток наукового співробітництва кафедри з провідними кафедрами інших закладів вищої освіти, науково дослідними інститутами, науковими центрами України стосовно проведення спільних досліджень, видавничих проєктів, участі в конференціях, обміну досвідом. Одними з найважливіших завдань є також підвищення кількості наукових розробок, які були б підтвержені актами впровадження, активізація винахідницької діяльності, що підтверджувалося б отриманням патентів та авторських свідоцтв, збільшення кількості наукових публікацій (статей, монографій та ін.) та розширення їх географії, в тому числі видання наукових робіт у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз та в зарубіжних виданнях.

Окрім того, необхідно активізувати діяльність професорів та доцентів кафедри щодо керівництва дисертаційними роботами аспіранті та викладачів університету, посилити контроль за ходом виконання дисертаційних робіт викладачами кафедри, створювати сприятливі умови для виконання дисертаційних робіт аспірантами і викладачами кафедри. Важливим також є активізувати роботу щодо підбору і підготовки випускників університету та викладачів кафедри до вступу в аспірантуру, розвивати наукову творчість студентів, активно залучаючи їх до участі в виконанні наукової тематики кафедри, участі в наукових конференціях, семінарах, вебінарах, та збільшити кількість наукових і науково-методичних публікацій зі студентами-науковцями.

4. Перспективні напрями розвитку матеріально-технічної бази кафедри

Матеріально-технічна база кафедри передбачає забезпечення матеріально-технічними засобами усіх видів робіт професорсько-викладацького складу.

Перспективи розвитку матеріально-технічної бази кафедри можуть визначатися декількома напрямками, для чого доцільно вжити першочергові

заходи. Зокрема, одним з першочергових заходів є клопотання перед керівництвом університету збільшення фінансування на оренду води (у басейнах «Динамо», СКА) для якіснішого проведення навчально-тренувальних занять зі студентами різних спеціальностей з дисциплін кафедри, а також тренувального процесу студентів спортивних спеціалізацій плавання, водне поло, стрибки у воду, артистичне плавання, в тому числі збірних команд університету. Окрім того, доцільно офіційно визначитися (можливо шляхом укладання угод про співпрацю з ДЮСШ) з навчально-тренувальною базою для студентів спортивної спеціалізації веслування.

Наступним напрямом матеріальної бази кафедри є переоснащення комп'ютерно-апаратурного забезпечення, а саме – придбання сучасного електронного обладнання (комп'ютера, багатофункціонального офісного пристрою, мультимедійної апаратури, ноутбука) та новітнього програмного забезпечення.

Неохідно також провести роботу з поповнення фонду бібліотеки кафедри новітніми науковими та навчально-методичними матеріалами, в тому числі електронними версіями, створення електронної бібліотеки кафедри.

Важливим напрямком роботи є планомірне переоснащення кафедри новими технічними та допоміжними засобами навчання плаванню та проведення інших видів занять, поповнення фондів наочних засобів навчання, а також забезпечення кафедри аудиторним фондом та спортивними залами для проведення практичних занять на суші зі студентами різних спеціальностей..

5. Шляхи розвитку організаційно-методичної та виховної роботи

Організаційно-методична діяльність кафедри повинна сприяти вдосконаленню навчально-виховного процесу та вирішенню поставлених завдань з усіх видів роботи кафедри. Виходячи з цього, колективу кафедри потрібно: сприяти інтегруванню діяльності кафедри до міжнародного освітнього простору шляхом збільшення кількості укладення угод про творче співробітництво в галузі освіти і науки з іноземними профільними закладами

та установами; активізувати творче співробітництво на основі укладення відповідних договорів з освітніми, фізкультурно-спортивними, військовими установами України; збільшити використання в діяльності кафедри сучасних технологій і методик організації навчального процесу, насамперед інформаційних технологій; проводити обмін досвідом між викладачами та передавання досвіду кваліфікованих викладачів молодим фахівцям кафедри, що сприяє підвищенню рівня педагогічної майстерності та забезпечує послідовність у проведенні навчальної, методичної та наукової роботи; методичну роботу спрямувати на удосконалення методик навчання та виховання студентів, виходячи з кваліфікаційних вимог організації навчально-виховного процесу та його забезпечення; постійно поповнювати фонд навчальної та навчально-методичної літератури новими виданнями професорсько-викладацького складу кафедри, створити повний електронний фонд таких видань для викладачів і студентів.

У виховній роботі зі студентами викладачам кафедри основну діяльність потрібно спрямовувати на розвиток самодостатньої творчої особистості, своєчасне розкриття та розвиток творчих здібностей, залучення студентів до наукової роботи з напрямків науково-дослідної діяльності кафедри та університету, створення необхідних умов для задоволення потреб студентів у самовдосконаленні, формування у студентів почуття національної гідності, патріотизму шляхом залучення їх до участі у національно патріотичних заходах. Дуже важливим є також сприяння розвитку студентського самоврядування, допомогу студентам у вирішенні всіх питань щодо умов навчання, побуту у гуртожитках, працевлаштування, спортивної діяльності, організації дозвілля тощо.

6. Перспективні напрями спортивної та профорієнтаційної роботи

Для забезпечення якісного виступу збірних команд університету з видів спорту на змаганнях різного рівня необхідно проводити ретельний відбір студентів-спортсменів, всіляко сприяти підвищенню спортивної підготовленості студентів, які навчаються за індивідуальним графіком, а також реалізації їх можливостей в обраному виді спорту. Для даної категорії

студентів створювати «гнучкі» графіки консультацій викладачів та розробити достатню кількість методичних матеріалів (в тому числі і на електронних носіях) з усіх дисциплін кафедри. Окрім того, необхідно максимально зосередитись на заохочувальних важелях щодо результативного виступу на змаганнях різного рівня студентів-спортсменів та викладачів кафедри.

Активізація профорієнтаційної роботи кафедри полягає у якнайширшому залученні абітурієнтів до навчання в університеті. Для цього професорсько-викладацькому складу кафедри необхідно налагодити щільну співпрацю з фізкультурно-спортивними організаціями, ДЮСШ, спортивними клубами, загальноосвітніми закладами тощо з метою популяризації та реклами нашого навчального закладу, ознайомлення тренерів, інструкторів та потенційних абітурієнтів та їх батьків з перспективами навчання в університеті та на кафедрі, особливостями підготовки фахівців різних спеціальностей, правилами вступу та проведення вступної кампанії тощо. Важливим є також проводити таку профорієнтаційну роботу під час проведення тренерських практик, фізкультурно-спортивних заходів, змагань з видів спорту різного рівня, у засобах масової інформації, соціальних мережах. Доцільно залучати до профорієнтаційної роботи і студентів, які навчаються на кафедрі, за місцем їх працевлаштування.